

Українське бароко

8
клас

Питання до теми «Бароко»

- 1.** Назвіть часовий період панування стилю бароко в європейських країнах.
- 2.** Побудуйте асоціативний ряд ознак цього стилю.
- 3.** Які художники працювали в стилі бароко?
- 4.** Які жанри живопису були поширені в добу Бароко?
- 5.** Пригадайте найвідоміші картини цього періоду.

Українське Бароко

Яскравою, хоча і своєрідною була українська барокова культура, час розквіту якої припав на кінець XVI — першу половину XVIII ст.

Як і європейське, українське бароко характеризувалося поєднанням світських мотивів і релігійних образів, тяжіло до контрастів і гіпербол, складних метафор, алегоризму і метафоричності, прагнуло вразити уяву глядача, читача, слухача, вдаючись до пишних барвистих форм.

Українське Бароко

Українське бароко XVII ст. часто називають "**козацьким**", оскільки в культурі потужно виявилися козацький дух, козацький характер, козацькі смаки.

Крім того, чимало шедеврів архітектури і живопису були створені на замовлення козацької старшини. Героями літературних і живописних творів ставали вже не ченці, а політичні і культурні діячі — гетьмани, козацькі вожді, братчики, герої походів, меценати.

Найбільшого розквіту українське бароко набуло за часів гетьмана **Івана** Степановича **Мазепи**.

Саме тоді в архітектурі сформувалося **мазепинське бароко** - новий тип церкви, архітектура якої виражає ідею української державності. Притаманні йому риси: монументальність, велич і сила. Десяток храмів споруджено його коштом.

Софія Київська

Християнський собор в центрі Києва, пам'ятка української архітектури та монументального живопису XVII століття, одна з небагатьох уцілілих споруд часів Київської Русі.

Одна з найголовніших християнських святинь Східної Європи, історичний центр Київської митрополії. Засновником собору літописні джерела визначають київського князя Ярослава Володимировича (Мудрого).

Важливо!

Так як Київська Русь в 12 – 13 століттях була спочатку втягнута в міжусобні війни, а потім піддалася навалі орди, Софійський собор багато разів був розграбований, але зруйнований не був. Погіршили стан речей уніати, які навіть продавали кам'яні прикраси Софійського собору. Софія Київська стала відроджуватися з приходом митрополита Петра Могили.

Реконструкція Софії Київської почалася в 1633 році, але в повній мірі завершена не була. У 1688 реконструкція храму була продовжена завдяки гетьману Івану Мазепі. **Замість візантійського стилю Софія Київська перетворилася в стиль бароко** і набула практично сучасний вигляд Софії за деякими невеликими винятками.

Успенський собор Києво-Печерської лаври

Це найбільша за розмірами пам'ятка архітектури часів Київської Русі.

Андріївська церква

Православна церква на честь Св. Андрія у стилі українського бароко, пам'ятка архітектури та монументального живопису XVIII ст. світового значення у Києві, споруджена за проектом видатного архітектора **Бартоломео Растреллі**. Входить до складу Національного заповідника «Софія Київська».

Золотоверхий Михайлівський собор

Діючий монастир у Києві, відтворений у 1997-1998 роках у формах зруйнованого в 1930-х роках соборного храму на честь Архангела Михаїла. Включає також трапезну з церквою Іоанна Богослова і дзвіницю.

Собор Св. Юра

Вважається візитною карткою міста Львів.
Культова споруда не тільки для греко-католиків,
але і для всього християнського світу, є перлиною
архітектури.

Живопис

Окрім традиційного релігійного живопису, з кінця XVII ст. в Україні почав розвиватися живопис світський, провідне місце в якому посідав жанр **портрета**, який також можна віднести до яскравих і самобутніх явищ національної художньої культури України.

Портретами царів, князів, гетьманів прикрашали стіни церков і соборів. Так, в Успенському соборі Києво-Печерської лаври є галерея портретів видатних осіб. Дуже популярними були портрети славетного гетьмана **Б. Хмельницького**, які набули рис парадності й піднесеності.

Живопис

Композиція портрета створювалась на основі чіткої схеми. Для портретів значної козацької старшини й духовенства характерними є традиційність пози, пишний одяг, декоративне драпірування тканин і одягу, наявність атрибутів, що характеризують персонаж,

— жезл, розп'яття, книга, герб та ін.

Живопис

Надзвичайну популярність мали в Україні народні картини «Козак Мамай». Образ народного улюбленця малювали не тільки на папері чи полотні, а й на стінах, дверях, скринях, посуді, вважаючи своєрідним оберегом.

Козаків писали олійними фарбами на полотні, стінах, кахлях, скринях, вважаючи символічне зображення козака оберегом.

У народній картині козак виступає не лише як бандурист, а як людина, що над усе цінує волю.

**Елементи композиції
народної картини «Козак
Мамай» та предмети, що
оточують українського
лицаря, не є випадковими і
мають певну символіку.**

**Кобза, на якій він грає, є
символом співучої
української душі, кінь
символізує вірність,
кремезний дуб — силу
характеру.**

Робота в зошиті

- 1. Як називають українське Бароко XVII ст.?**
- 2. За часів якого гетьмана українське Бароко набуло розквіту?**
- 3. Яка архітектурна пам'ятка набула рис бароко, хоча на початку була збудована як візантійська споруда?**
- 4. Найбільша за розмірами пам'ятка часів Київської Русі?**
- 5. Бартоломео Растреллі спроектував церкву...**
- 6. Які жанри живопису були поширені в українському Бароко?**
- 7. Які особливості зображення козака в народній картині часів Бароко?**

Домашнє завдання

- 1. Опрацювати зміст презентації.**
- 2. Відповісти на питання (робота в зошиті).**
- 3. Детальніше розглянути зразки українського Бароко в архітектурі.**